

Confitere vitam, et aperis viam: et veniet Christus, « Et » ponet in via gressus suos, » ut te informet vestigiis suis.

ENARRATIO

IN PSALMUM LXXXV.

Sermo ad plebem¹.

I. NULLUM majus donum præstare posset Deus hominibus, quam ut Verbum suum per quod condidit omnia, faceret illis caput, et illos ei tanquam membra coaptaret, ut esset Filius Dei et filius hominis, unus Deus cum Patre, unus homo cum hominibus: ut et quando loquimur ad Deum deprecantes, non inde Filium separemus; et quando precatur corpus Filii, non a se separet caput suum; sitque ipse unus salvator corporis sui Dominus noster Jesus Christus Filius Dei, qui et oret pro nobis, et oret in nobis, et oretur a nobis. Orat pro nobis, ut sacerdos noster; orat in nobis, ut caput nostrum; oratur a nobis, ut Deus noster. Agnoscamus ergo et in illo voces nostras, et voces ejus in nobis. Neque cum aliquid dicitur de Domino Jesu Christo, maxime in prophetia, quod pertineat velut ad quamdam humilitatem indignam Deo, dubitemus eam illi tribuere, qui non dubitavit se nobis adjungere. Ei quippe servit universa creatura, quia per ipsum facta est universa creatura. Et propterea cum ejus sublimitatem divinitatemque intuemur, quando audimus: « In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et

¹ Sermo iste ad plebem, in pervigilio solemnitate, forte S. Cypriani, et apud Carthaginem habitus est.

» Deus erat Verbum, hoc erat in principio apud Deum, » omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est » nihil¹: » intuentes hanc et supereminentissimam et excedentem omnia creaturarum sublimia divinitatem Filii Dei; audimus etiam in aliqua parte Scripturarum velut gementem, orantem, confitentem; et dubitamus ei tribuere verba hæc, ex eo quod cogitatio nostra de recenti ejus contemplatione quæ erat in Divinitate, pigrescit descendere ad ejus humilitatem; et tanquam faciat illi injuriam, si ejus verba in homine agnoscat, ad quem verba dirigebat cum Deum deprecaretur, hæret plerumque, et conatur mutare sententiam; et non ei occurrit in Scriptura, nisi quod ad ipsum recurrat, et ab illo deviare non sinat. Expergiscatur ergo, et evigilet in fide sua; et videat quia ille quem contemplabatur paulo ante in forma Dei, formam servi accepit, in similitudine hominum factus, et habitu inventus ut homo, humiliavit se factus obediens usque ad mortem²: et verba Psalmi voluit esse sua, in cruce pendens, et dicens: « Deus meus, Deus meus, ut » quid me dereliquisti³? » Oratur ergo in forma Dei, orat in forma servi: ibi Creator, hic creatus, creaturam mutandam non mutatus assumens, et secum nos faciens unum hominem, caput et corpus. Oramus ergo ad illum, per illum, in illo: et dicimus cum illo, et dicit nobiscum; dicimus in illo, dicit in nobis Psalmi hujus orationem, qui intitulatur, « Oratio David⁴. » Quia Dominus noster secundum carnem filius David; secundum vero divinitatem Dominus David, et creator David; et non solum ante David, sed et ante Abraham, ex quo David; sed et ante Adam, ex quo omnes homines; sed et ante cælum et terram, in quo omnis creatura est. Nemo

¹ Joan. 1, 1-3. — ² Philip. 11, 5-8. — ³ Psal. XXI, 2. — ⁴ Id. LXXXV, 1.

ergo, cum audit hæc verba, dicat : Non Christus dicit ; aut rursus dicat : Non ego dico : imo si se in Christi corpore agnoscit, utrumque dicat, et Christus dicit, et, Ego dico : Noli aliquid dicere sine illo, et non dicit aliquid sine te. Nonne habemus in Evangelio ? Ubi certe scriptum est : « In principio erat Verbum, et Verbum » erat apud Deum, et Deus erat Verbum, omnia per » ipsum facta sunt : » ibi certe habemus : « Et contris- » tatus est Jesus¹, et fatigatus est Jesus², et dormivit » Jesus³, et esurivit⁴, et sitiivit Jesus⁵, et oravit, et pernoctavit in orando Jesus. « Pernoctabat, inquit, Je- » sus⁶, et perstabat in orando : et globi sanguinis decur- » rebant per corpus ejus⁷. » Quid ostendebat, quando per corpus orantis globi sanguinis destillabant, nisi quia corpus ejus, quod est Ecclesia, Martyrum sanguine jam fluebat ?

II. « Inclina, Domine, aurem tuam, et exaudi me⁸. » Ille ex forma servi dicit, tu serve in forma Domini tui : « Inclina, Domine, aurem tuam. » Inclinat aurem, si tu non erigas cervicem. Humiliato enim appropinquat : ab exaltato longe discedit, nisi quem ipse humiliatum exaltaverit. Inclinat ergo Deus aurem suam ad nos. Ille enim sursum est, nos deorsum : ille in altitudine, nos in humilitate, sed non relictus. « Ostendit enim dilectionem » suam Deus in nobis. Etenim cum adhuc peccatores es- » semus, Christus pro nobis mortuus est. Vix enim, in- » quit, pro justo quis moritur : nam pro bono forsitan » quis audeat mori. Dominus autem noster pro impiis » mortuus est⁹. » Neque enim merita nostra præcesserant, pro quibus Filius Dei moreretur : sed magis quia nulla

¹ Matth. xxvi, 38. — ² Joan. iv, 6. — ³ Matth. viii, 24. — ⁴ Id. iv, 2. — ⁵ Joan. iv, 7 et xix, 28. — ⁶ Luc. vi, 12. — ⁷ Id. xxii, 43, 44. — ⁸ Psal. lxxxv, 1. — ⁹ Rom. v, 6-9.

erant merita, magna erat misericordia. Quam certa ergo, quam firma promissione servat justis vitam suam, qui donavit injustis mortem suam ? « Inclina, Domine, aurem » tuam, et exaudi me : quoniam egenus et inops ego » sum. » Ergo non inclinatur aurem ad divitem : ad inopem et egenum inclinatur aurem, id est, ad humilem et ad confitentem, ad indigentem misericordia : non ad saturatum et extollentem se, et jactantem, quasi nihil ei desit, et dicentem : « Gratias tibi, quia non sum sicut Publi- » canus iste¹. » Dives enim Pharisæus jactabat merita sua : inops Publicanus confitebatur peccata sua.

III. Nec sic accipiatis, fratres, quod dixi : Ad divitem non inclinatur aurem suam, tanquam non exaudiat Deus eos qui habent aurum et argentum, et familiam et fundos : si sic forte nati sunt, aut eum locum rerum humanarum tenent, tantum meminerint, quod ait Apostolus : « Præcipe divitibus hujus mundi non superbe sapere². » Qui enim non superbe sapiunt, in Deo pauperes sunt : et pauperibus atque inopibus et egenis inclinatur aurem suam. Norunt enim spem suam non esse in auro et argento, neque in illis rebus quibus ad tempus circumfluere videntur. Sufficit ut divitiæ non illos perdant, ut non obsint sat est : nam prodesse nihil possunt. Plane prodest opus misericordiæ et in divite et in paupere : in divite ex voluntate et opere, in paupere ex sola voluntate. Cum ergo talis est contemnens in se quidquid est unde superbia solet inflari, pauper Dei est : inclinatur illi aurem suam, novit enim contribulatum cor ejus. Certe, fratres, ille pauper ante januam divitis ulcerosus qui jacebat, ab Angelis ablatus est in sinum Abrahamæ : sic legimus, sic credimus. Dives autem ille qui induebatur purpura et bysso, et epulabatur quotidie splendide, ablatus est ad inferos

¹ Luc. xviii, 11-13. — ² 1 Tim. vi, 17.

ad tormenta¹. Numquid vere ille pauper merito illius inopiæ ablati est ab Angelis, dives autem ille peccato divitiarum suarum ad tormenta missus est? In illo paupere humilitas intelligitur honorificata, in illo divite superbia damnata. Breviter probo, quia non divitiæ, sed superbia in illo divite cruciatur. Certe ille pauper in sinum Abrahæ sublati est: de ipso Abraham dicit Scriptura, quia habebat hic plurimum auri et argenti, et dives fuit in terra². Si qui dives est, ad tormenta rapitur; quomodo Abraham præcesserat pauperem, ut ablatum in sinum suum susciperet? Sed erat Abraham in divitiis pauper, humilis, tremens omnia præcepta, et obaudiens. Usque adeo autem pro nihilo habebat illas divitias, ut iussus a Domino filium suum immolaret³, cui servabat divitias. Discite ergo esse inopes et pauperes, sive qui habetis aliquid in isto sæculo, sive qui non habetis. Nam et hominem mendicum invenis superbientem, et hominem habentem divitias invenis confitentem. Resistit Deus superbis, et holericatis et pannosis: humilibus autem dat gratiam⁴, et habentibus aliquam substantiam hujus sæculi et non habentibus. Interior inspector est Deus: ibi appendit, ibi examinat: stateram Dei non vides, cogitatio tua in illam levatur. Videte quia meritum exauditionis suæ, id est, quo exaudiretur, in eo posuit ut diceret: « Quoniam egenus et inops ego sum. » Observa ne non sis egenus et inops: si non fueris, non exaudieris. Quidquid est circa te vel in te unde possis præsumere, abjice a te; tota præsumptio tua Deus sit: illius indigens esto, ut ipso implearis. Quidquid enim aliud habueris sine ipso, latius inanis es.

IV. « Custodi animam meam, quoniam sanctus sum⁵. »

¹ Luc. xvi, 19-24. — ² Gen. xii, 2. — ³ Id. xxi, 10. — ⁴ Jacob. iv, 6. — ⁵ Psal. lxxxv, 2.

Hoc vero, « Quoniam sanctus sum, » nescio utrum potuerit forte alius dicere, nisi ille qui sine peccato erat in hoc mundo; peccatorum omnium non commissor, sed dimissor. Agnoscimus vocem dicentis: « Quoniam sanctus sum, custodi animam meam: » utique in illa forma servi, quam assumpserat. Ibi enim caro, ibi et anima. Neque enim ut nonnulli¹ dixerunt, caro sola erat et Verbum: sed et caro et anima et Verbum: et totum hoc unus Filius Dei, unus Christus, unus Salvator; in forma Dei æqualis Patri, in forma servi caput Ecclesiæ. Ergo, « Quoniam sanctus sum, » cum audio, vocem ejus agnosco, et hic separo meam? Certe inseparabiliter a corpore suo loquitur, cum sic loquitur. Et audebo ego dicere: « Quoniam sanctus sum? » Si sanctus tanquam sanctificans, et nullo sanctificante indigens; superbus et mendax: si autem sanctus sanctificatus, secundum id quod dictum est: « Sancti estote, quia et ego sanctus sum²; » audeat et corpus Christi, audeat et unus ille homo clamans a finibus terræ³, cum capite suo, et sub capite suo dicere: « Quoniam sanctus sum. » Accepit enim gratiam sanctitatis, gratiam baptismi et remissionis peccatorum. « Et hæc quidem fuistis, » ait Apostolus, enumerans multa peccata, et levia et gravia, et usitata et horribilia: « Et hæc quidem fuistis, sed abluti estis, sed sanctificati estis⁴. » Si ergo sanctificatus dicit, dicat et unusquisque fidelium: « Sanctus sum. » Non est ista superbia elati, sed confessio non ingrati. Si enim dixeris te ex te esse sanctum, superbus es: rursus fidelis in Christo, et membrum Christi, si te dixeris non esse sanctum, ingratus es. Arguens enim superbiam Apostolus, non ait: Non habes: sed ait: « Quid enim habes, quod non accepisti⁵? » Non arguebaris,

¹ Appollinaristæ. — ² Levit. xix, 2. — ³ Psal. lx, 3. — ⁴ I Cor. vi, 11. — ⁵ Id. iv, 7.

quia dicebas te habere quod non habes; sed quia ex te tibi volebas esse quod habes. Imo et habere te agnosce, et ex te nihil habere, ut nec superbus sis, nec ingratus. Dic Deo tuo: Sanctus sum, quia sanctificasti me; quia accepi, non quia habui; quia tu dedisti, non quia ego merui. Etenim ex alio latere incipis injuriam facere ipsi Domino nostro Jesu Christo. Si enim Christiani omnes et fideles et baptizati in illo ipsum induerunt, sicut Apostolus dicit: « Quotquot in Christo baptizati estis, Christum » induistis¹: » si membra sunt facti corporis ejus, et dicunt se sancta non esse, capiti ipsi faciunt injuriam, cujus membra sancta non sunt. Jam vide ubi sis, et de capite tuo dignitatem cape. « Etenim eras in tenebris, nunc autem lux in Domino. Fuistis, inquit, aliquando tenebræ²: » sed numquid tenebræ remansistis? Ad hoc illuminator venit, ut et tenebræ remaneretis, an ut in illo lux fieretis? Ergo dicat et unusquisque Christianus, imo dicat totum corpus Christi, clamet ubique patiens tribulationes, diversas tentationes et scandala innumerabilia; dicat: « Custodi animam meam, quoniam sanctus sum. » Salvum fac servum tuum, Deus meus, sperantem in te. » Ecce ille sanctus non est superbus, quia sperat in Domino.

V. « Miserere mei, Domine, quoniam ad te clamavi » tota die³: » non una die. « Tota die, » omni tempore intellige: ex quo corpus Christi gemit in pressuris, usque in finem sæculi quo transeunt pressuræ, gemit iste homo, et clamat ad Deum; et unusquisque nostrum pro portione habet clamorem suum in toto isto corpore. Clamasti tu diebus tuis, et transierunt dies tui; successit tibi alius, et clamavit diebus suis; et tu hic, ille ibi, ille alibi: corpus Christi tota die clamat sibi decedentibus et succedentibus membris. Unus homo usque in finem sæculi exten-

¹ Gal. iii, 27. — ² Ephes. v, 8. — ³ Psal. LXXXV, 3.

ditur. Eadem membra Christi clamant, et quædam membra jam in illo requiescunt, quædam modo clamant, quædam vero cum ipsi nos requieverimus clamabunt, et post illa alia clamabunt. Totius corporis Christi hic attendit vocem, dicentis: « Ad te clamavi tota die. » Caput autem nostrum ad dexteram Patris interpellat pro nobis¹. Alia membra recipit, alia flagellat, alia mundat, alia consolatur, alia creat, alia vocat, alia revocat, alia corrigit, alia redintegrat.

VI. « Jucunda animam servi tui: quoniam ad te, Domine, levavi animam meam². » Jucunda eam, quia levavi ad te eam. In terra enim erat, et in terra amaritudinem sentiebat: ne in amaritudine contabesceret, ne omnem tuæ gratiæ suavitatem amitteret, levavi eam ad te: jucunda eam apud te. Solus enim tu es jucunditas: amaritudine plenus est mundus. Certe recte admonet membra sua, ut sursum cor habeant. Audiant ergo, et faciant: levent ad illum quod male est in terra. Ibi enim non putrescit cor, si levetur ad Deum. Frumentum si haberes in inferioribus, ne putresceret, levares ad superiora. Frumento mutares locum, et cor permittis in terra putrescere? Frumentum levares in superiora, cor leva in cælum. Et unde, inquis, possum? Qui funes, quæ machinæ, quæ scalæ opus sunt? Gradus, affectus sunt: iter tuum, voluntas tua est. Amando ascendis, negligendo descendis. Stans in terra, in cælo es, si diligas Deum. Non enim sic levatur cor, quomodo levatur corpus. Corpus ut levetur, locum mutat: cor ut levetur, voluntatem mutat. « Quoniam ad te, Domine, levavi animam meam. »

VII. « Quia tu, Domine, suavis es ac mitis³. » Ideo jucunda. Tanquam tædio affectus ex amaritudine terrenorum indulcari voluit, et quæsivit fontem dulcedinis,

¹ Rom. viii, 34. — ² Psal. LXXXV, 4. — ³ Ibid. 5.

et in terra non invenit. Quaecumque enim se vertebat, scandala, timores, tribulationes, tentationes inveniebat. In quo homine securitas? de quo certum gaudium? Nec de se ipso utique: quanto magis de alio? Aut mali sunt, et necesse est eos pati, et sperare quia mutari possunt: aut boni sunt, et sic eos oportet diligere, ut timeamus (quia possunt mutari) ne mali sint. Ibi malitia eorum facit amaritudinem animæ: hic sollicitudo et timor, ne labatur qui bene ambulat. Quocumque ergo se converterit, in terrenis rebus amaritudinem invenit: unde dulcescat non habet, nisi levet se ad Deum. « Quoniam tu, Domine, mine, suavis et mitis. » Quid est, « Mitis? » Portans me, donec perficias me. Vere enim, fratres mei, dicam tanquam homo in hominibus, et ex hominibus: ferat quisque cor suum, et intueatur se sine adulatione, et sine palpatione. Nihil est enim stultius, quam ut se ipsum quisque palpet atque seducat. Attendat ergo et videat quanta aguntur in corde humano, quemadmodum ipsæ plerumque orationes impediuntur vanis cogitationibus, ita ut vix stet cor ad Deum suum: et vult se tenere ut stet, et quodam modo fugit a se, nec invenit cancellos quibus se includat, aut obices quosdam quibus retineat avolationes suas et vagos quosdam motus, et stet jucundari a Deo suo. Vix est ut occurrat talis oratio inter multas orationes. Diceret unusquisque sibi contingere et alteri non contingere, nisi inveniremus in Scripturis Dei David orantem quodam in loco, et dicentem: « Quoniam inveni, Domine, cor meum, » ut orarem ad te¹. » Invenire se dixit cor suum, quasi solet ab eo fugere, et ille sequi quasi fugitivum, et non posse comprehendere, et clamare ad Deum: « Quoniam cor meum » dereliquit me². » Itaque, fratres mei, attendens quod hic ait: « Suavis es tu et mitis: » videor mihi videre hic

¹ 2 Reg. vii, 27. — ² Psal. xxxix, 13.

quod ait: « Mitis. Jucunda animam servi tui, quoniam » ad te levavi animam meam, quoniam tu suavis et mitis » es: » videor mihi videre ad hoc dixisse mitem Deum, quia patitur ista nostra, et expectat tamen a nobis orationem, ut perficiat nos: et quando illi eam dederimus, accipit grate, et exaudit; nec meminit tantas quas incondite fundimus, et accipit unam quam vix invenimus. Quis enim est, fratres mei, homo, cum quo si cœperit amicus ejus colloqui, et voluerit ille respondere colloquutioni ejus, et viderit eum averti a se, et aliud loqui ad alium, qui hoc ferat? Aut si forte interpelles judicem, et constituas eum loco ut te audiat, et subito cum ad eum loqueris, dimittas eum, et incipias fabulari cum amico tuo, quando te tolerat? Et tolerat Deus tot corda precantium, et diversas res cogitantium: omitto dicere et noxias, omitto dicere aliquando perversas et inimicas Deo; ipsas superfluas cogitare injuria est ejus, cum quo loqui cœperas. Oratio tua locutio est ad Deum. Quando legis, Deus tibi loquitur: quando oras, Deo loqueris. Sed quid? Desperandum est de genere humano, et dicendum jam ad damnationem pertinere omnem hominem, cui subreperit aliqua cogitatio oranti, et interruperit orationem ipsius? Si hoc dixerimus, fratres, quæ spes remaneat, non video. Porro quia est aliqua spes ad Deum, quia magna est ejus misericordia, dicamus ei: « Jucunda animam servi tui, quoniam ad te, Domine, » levavi animam meam. » Et quomodo eam levavi? Quomodo potui? quomodo tu vires dedisti? quomodo eam fugientem apprehendere valui; et excidit tibi, quia quotiescumque ante me stetisti, (puta Deum dicere,) tanta vana et superflua cogitasti, et vix mihi fixam et stabilem orationem fudisti? « Quia tu suavis es, Domine, » ac mitis. » Mitis es, tolerans me. Ex ægritudine defluo, cura et stabo: confirma, et firmus ero. Donec autem fa-

cias, toleras me : « Quia tu suavis es, Domine, et mitis. »

VIII. « Et multum misericors. » Non enim solum misericors, sed, « Multum misericors. » Abundat enim iniquitas nostra, abundat et misericordia tua. « Et multum » misericors es omnibus invocantibus te. » Et quid est quod dicit multis locis Scriptura : « Quia invocabunt, et » non exaudiam eos¹ : (Certe « Misericors omnibus invocantibus te : ») nisi quia quidam invocantes, non ipsum invocant? de quibus dicitur : « Deum non invocaverunt². » Invocant, sed non Deum. Invocas quidquid amas : invocas quidquid in te vocas, invocas quidquid vis ut veniat ad te. Porro si Deum propterea invocas, ut veniat ad te pecunia, ut veniat ad te hæreditas, ut veniat ad te sæcularis dignitas, illa invocas quæ vis ut veniant ad te : sed Deum tibi adiutorem ponis cupiditatum, non exauditorem desideriorum. Deus bonus, si det quod vis. Quid, si male vis, nonne erit magis non dando misericors? Porro, si non dederit, jam nihil tibi Deus est : et dicis : Quantum rogavi, quam sæpe rogavi, et non sum exauditus! Quid enim petebas? Forte mortem inimici tui. Quid si et ille petebat tuam? Qui te creavit ipse et illum; homo es, homo est et ille : Deus autem iudex est; audit ambos, et non exaudit ambos. Tristis es, quia non es exauditus contra illum : gaude, quia non est exauditus contra te. Ego, inquis, non hoc petebam; non inimici mei petebam mortem, sed vitam petebam filii mei. Quid mali petebam? Nihil mali petebas, sicut tu sentiebas. Nam quid, si ille raptus est, ne malitia mutaret intellectum illius³? Sed peccator, inquis, erat; et ideo volebam eum vivere, ut corrigeretur. Tu volebas eum vivere, ut melior esset : quid si Deus noverat, si viveret, pejorem futurum? Unde ergo nosti quid illi prodesset, mori an vivere? Si

¹ Prov. 1, 28. — ² Psal. LII, 6. — ³ Sap. IV, 11.

ergo non nosti, redi ad cor tuum, dimitte Deo consilium suum. Quid ergo, inquis, faciam? quid orem? Quid ores? Quod te docuit Dominus, quod te docuit celestis Magister. Invoca Deum tanquam Deum, ama Deum tanquam Deum. Illo melius nihil est : ipsum desidera, ipsum concupisce. Vide invocantem Deum in alio Psalmo : « Unam » petii a Domino, hanc requiram. » Quid est quod petit? « Ut inhabitem in domo Domini per omnes dies vitæ » meæ. » Ut quid hoc? « Ut contempler delectationem » Domini⁴. » Si ergo amator Dei esse vis, sincerissimis medullis castisque suspiriis ipsum dilige, ipsum ama, illi flagra, illi inhia quo jucundius nihil invenis, quo melius, quo lætius, quo diuturnius. Quid enim tam diuturnum, quam id quod est sempiternum? Non times ne aliquando a te pereat, qui facit ne tu pereas. Si ergo tu invocas Deum tanquam Deum, securus esto, exaudiris : pertines ad istum versum, « Et multum misericors omnibus invocantibus te. »

IX. Noli ergo dicere : Illud mihi non dedit. Redi ad conscientiam tuam, libra, interroga, parcere illi noli. Si vere Deum invocasti, certus esto quia id forte quod volebas temporaliter, ideo non dedit, quia non tibi proderat. Ædificetur in hoc cor vestrum, fratres, cor christianum, cor fidele : ne incipiatis tristes facti, veluti fraudati desiderii vestris, ire in indignationem contra Deum. Etenim non expedit adversus stimulum calcitrare². Recurrite ad Scripturas. Exauditur diabolus, et non exauditur Apostolus. Quid vobis videtur? quomodo exaudiuntur dæmones? Petierunt se ire in porcos, et concessum est eis³. Quomodo exauditus est diabolus? Petiit Job tentandum, et accepit⁴. Quomodo non exauditus est Apostolus? « In » magnitudine, inquit, revelationum ne extollar, datus

¹ Psal. xxvi, 4. — ² Act. ix, 5. — ³ Matth. viii, 32. — ⁴ Job. i, 12.